

Prof. dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Posudek diplomové práce

Lucie Černošlávková, *Proměny česko-mexických vztahů po roce 1918*, 103 str. rkp.

Lucie Černošlávková si zvolila pro svoji diplomovou práci tematiku, která získává mezi studenty v poslední době stále větší oblibu, československou politiku vůči Latinské Americe zejména po roce 1945, v daném případě ovšem s výrazným přesahem do předválečného a válečného období. Zkoumá tuto problematiku na konkrétním případě československo-mexických vztahů od roku 1918 až do současnosti a pokouší se zjistit, zda v průběhu zkoumaného období došlo v těchto vztazích k nějakým proměnám. Vzhledem k tomu, že dosud existuje pouze několik časopiseckých studií a velmi limitovaný počet knižních publikací věnovaných kontaktům mezi Latinskou Amerikou a Československem, musela se diplomantka opírat zejména o pramenný materiál především ze dvou fondů Archivu ministerstva zahraničních věcí (zprávy zastupitelských úřadů a porady kolegia), vědomě pak pominula materiály z Národního archivu, kde sice obsahuje výstřížkový archiv MZV relativně dost informací o československo-mexických kontaktech, nicméně zprostředkovaných a proto méně důležitých než dokumenty z MZV. Ze sekundární literatury pak mohla využít především závěrů bádání Vladimíra Nálevky, který sledoval opět na základě archivního materiálu politické aktivity londýnské exilové vlády v Latinské Americe a Dejmkovy Diplomacie Československa (vypadla autorce z bibliografie, je ovšem uváděna v úvodu a příslušných poznámkách), kde je ovšem věnováno kontaktům československého státu v Latinské Americe pouze místo, odpovídající významu, jež československá diplomacie mezi světovými válkami i po jejich skončení regionu, s jistými výjimkami, přisuzovala. Dejmek tedy pojednává československou politiku vůči Latinské Americe sice velmi kvalitně, avšak pouze na několika málo stránkách.

Od zahájení práce proto Černošlávková věděla, že bude muset vycházet při zkoumání československo-mexických vztahů především z analýzy archivního materiálu. Uvědomovala si také nutnost zasadit tyto vztahy do širšího kontextu politického a ekonomického vývoje obou zemí, kde už samozřejmě mohla používat podstatně větší množství titulů sekundární literatury. Soustředila se přitom zejména na nastínění politického vývoje v Mexiku, kde patrně předpokládala menší znalosti čtenářů svého textu než případě vývoje v Československu.

Ve svém výkladu postupuje Černohlávková chronologicky, jednotlivá období sleduje se stejnou pozorností, větší důraz klade pouze na československo-mexické styky v době působení Vlastimila Kybala. Tento důraz je plně oprávněný, Kybalovy aktivity poznamenaly kladně vztahy mezi Prahou a Mexikem nejen v druhé polovině třicátých let dvacátého století, ale ovlivnily i mexickou politiku vůči Československu během druhé světové války a nepřímo i dlouho po ní.

Rozborem diplomatických zpráv a jejich zařazením do širších souvislostí došla diplomantka ke střízlivým závěrům. Soudí, že vztahy Československa a Mexika zůstávaly po celou sledovanou dobu sice podle vyjádření obou stran jednou z priorit vlád v Praze a v Mexiku v příslušném regionu, na praktické podobě kontaktů se tato prohlášení však nijak výrazně neprojevovala. Řečeno pak slovy samotné diplomantky: „Ze strany vlád obou zemí existovala a existuje vůle ke vzájemné spolupráci na různých úrovních, se zvláštním zřetelem na možnost vzájemného obchodu, zejména ten ale limitují geografické a geopolitické rozdíly mezi Evropou a severní Amerikou. Ke skutečným, podstatným proměnám vzájemných vztahů proto podle mého názoru nedocházelo a stejně tak jim, až na výjimky jakými byla např. doba působení Vlastimila Kybala, chyběla skutečná dynamika vycházející z přesvědčení domácích politiků či diplomatů a sbližování, či oddalování, k nimž docházelo, se dělo zejména v důsledku mezinárodních událostí.“ (str. 99n)

Diplomantka prokázala schopnost pracovat s archivními dokumenty a z jejich studia vyvodit logické závěry. Obraz mexicko-československých (českých) vztahů, který zkonstruovala, odpovídá skutečnosti a odráží neschopnost československé zahraniční politiky využít možností, jež se Československu v Mexiku nabízely jak ve třicátých letech minulého století, tak později, zejména v šedesátých a sedmdesátých letech. Černohlávková sice v této souvislosti zmiňuje zejména možnosti v oblasti hospodářské, možná ještě nadějnější byla však oblast vědy a kultury, kde ovšem představovala až do roku 1989 jistou překážku ideologie.

Práce je napsána kultivovaným jazykem, jen výjimečně probleskne slovník diplomantčiny profese. Je tomu tak např. v podtitulcích V říši divů – první politické zprávy (str. 12) či Pomyslná zlatá léta (str. 82). Na straně 29 potom zklamala technika a ze zkratky politické strany PRI vyrobila českou předložku PŘI.

Text považuji za skutečně zdařilý, doporučuji samozřejmě k obhajobě a navrhuji hodnotit jako výborný.

